

נאמר של נייר

חוט צמר ועש ספרותי * איפה תעודת קצטניק

של אהרון אפלפלד? * יחסים משתנים נוסח שאו * שיריה

של מאיה בז'ראנו * מיכתבי אהבה נסתרים

מקור

מה זה?

האם ראה משהו מקראי הסיפורת הישראלית כרטיס-ביקור שעליו רשום: "א"כ יהושע, סופר, או "פנחס שדה, סופר"? באחרונה זכיתי לראות כרטיס שכזה, עליו היה רשום: "לבנה מושון, ספרת, עיתונאית, עורכת, רח' המקור 5, רמת-גן 52561, טל. 707058-03". לכרטיס הביקור גלויה כרטיס-ביקור נוסף, של הסופרת + עיתונאית + עורכת מושון, תחת הכותרת זרעים של חלומות * ובו שימש של מונוגרפיות לבני-העורים על דמויות ואישים מחיי העם היהודי. שהביאו לדיברי מושון: "לימים באביב תמהני אחר, הנביא הורקם, פרח' קפן וישיבה, ששמו נקרא על פני מפת התבל: מדינת ישראל". היפיפה הוא בלשונה של הסופרת + עיתונאית + עורכת מושון. בגלריית הדמויות שהנביס את הפרח הקטן ששמו ישראל, וראיאו בדבר לילדים מגוללת מושון דמויות כדך

* לבנה מושון — זרעים של חלומות; הוצאת ענבלים, 150 עמודים (כריכה קשה).

יוסף הנשיא, משה מנטיפור, לורנס אוליפנט, דויד וולפסון, דויד אהרון גורדון (ולא אהרון דויד גורדון — כמקובל) וכלה ברחל ינאית. כותרותיה המקוריות (במראות) של מושון לגיבוריה מקוריות כותרת חלוט על חמור קטן, חיק רופא ושמייה לבנה, המועתק מרישום של נחום גוטמן, המועתק בקובץ של מושון, תחת החתימה "הצייר ניסים ניניו".

בחודש שעבר העניקה לבנה מושון כרטיס-ביקור נוסף שלה לסיפורת הישראית, תחת הכותרת חוט צמר כחול * שעל הדש האחורי של העטיפה, הוסיפה לעצמה גם את התואר "חברת איגוד העורכים של כתבי-העת בישראל". אכן התקדמות מכובדת למדי במעמדה ה"ספרותי".

חוט צמר כחול הוא בבחינת עונש בלתי-נסבל למבקר ספרות. כבר במישוט הפתיחה "הילה בתוך צילה. הימים ימיו האחרונים של ירח אלול. קפחה חמת מחציתו של יום על גב כותנתה ונדבקה זו בלחלוחית אל גווה הרק..." עברית של שבת, ושל בית-מרקחת במינון לא נכון, המנסה להביא מהווי החיים של מושב מרוחק, בתיאורים כמו: "נתגבה החנותי על קצות אצבעותי..." או "מבקש

* לבנה מושון — חוט צמר כחול; הוצאת רשפים, 189 עמודים (כריכה רכה).

לחשופים רכילאים מפי אשתו של עור — והמה יורדים אלי מאחורי ערימת הכריות כמחצית-לשון שעיניהן מררי מושון במילה טוף לתוף, או לעל דאסיפת אסיפון וסוף מסיפיד יטופון).

תופעה מושון סופרת-עיתונאית-עורכת

גיבוריה המצחיקים של מושון עוברים חוויות כמו: "היא תחשוב: הילדים הגדולים של האוניברסיטה, המביבה ה" נוכרית. הרי היא, הנסיכה, העלמה לבית

כחליל, מכפר פלוני אלמוני, מהרי אי-שם, נורקה אל המטרופולין כשגנה וכאה כין כריות מצוחצחות-לשון שעיניהן מררי מות, ודבר כזה אי-אפשר שלא היה ש"י עננן... מישפט, שיש בכוחו לגול עפר מעל לעיניו העצומות לנצח של ערן עננן. ואז מגיע אל המושב, או מושבה "הזר על אופניו ונסע לקראתה", כשהוא אומר: "המקום הכיב עלי. רצה אני לשהות כשבוט. איפה אפשר לשבור מה חדר?"

בעמוד 31, בראשית הפרק השני, כאשר הסופרת + עיתונאית + עורכת + חברת איגוד העורכים של כתבי העת מתארת: "ברי-שחיו החלו נירטבים, מהבילים ב" חומם. שני כתמים לחים, כספלות מוא- רכות, התפשטו בכותנתו..." התברר לכך תב שורות אלה, שכל ישועה לא תגיע לסיפורת הישראלית מחוט צמר כחול של לבנה מושון, סופרת וכו' וכו', וכל שדבק בחוט צמר זה, אינו אלא עש ספרותי, שכמה כדורי נפטליו מצוי היו עושים עימו חסד רב, אילו הכחידוהו בהקדם ה" אפשרי. אין כל סיבה שמבקר הספרות יעניק לציירה זו יותר מאשר חסד של 31 עמודי קריאה. שגם הם עוברים את גבול הסבל, שעל מבקר לעבור. פרט אחר, ולא ברור, מתפקד בשאלה: מה זה? האם אין למולל של הוצאת רשפים, שפירסם בעבר ספרים מפוארים ביותר, כבר מה להוציא לאור, והוא נאלץ לפרסם

ניבונים אפוקפיים של שואנים ב"ד'ושם"

החוויה הישראלית

בעמוד 11 נראה ליד עמוד הנואמים ב"ציון תומך, יושב-ראש אגודת ה" סופרים, מביא את דיברי חבר-השופטים, ונימוקיו להענקת הפרס לאהרון אפלפלד (עם תצלום הולם). בעמוד 13 מובאים דבריו של ניצול-השואה אריה בן-טוב (אצל עמוד הנואמים), המספר על ק' צטניק, ובעמוד 16 שבה מרים זחר וקוראת מתוך סיפרי ק' צטניק קסע, שעשוי להזכיר לישראל, סוף 1982, את צברה ושאתילא, אליבא דיד ושם. בעמוד 19 נושא דבריו נשיא יד ושם גידעון האוזנר ("אני קולם של שישה מיליונים...") ובעמוד 20, מובאת פסקי-מילה של תעודת-הפרס שבה זכה האוזנר. בעמוד 21 מובא מיכתב מאת י. ריי-נור, הלא הוא ק' צטניק, שבו הוא מתנצל לפני נשיא המדינה על היעדרו מהטקס לחלוקת הפרס על שמו. את מסכת המילים והתצלומים נועל נשיא המדינה, מארח הטקס, שרומז, ולו אף במעט לשואנים, ואומר: "לא ביאמרה, אכן, אסון גדול, טבח. אך לא דומה למה שעשו הנאצים. לא שואה! אסור שתהיה אינפלציה במילה שואה". כמו יחש ולא אמר, שהאינפלציה במילה "שואה" עלתה אשתקד בישראל, בחסותו של מחבר המיכתב בעמוד 1, ראש-הממשלה מנחם בגין.

חוברת זהובה זו שבה ומעוררת את השאלה האחת והעקרונית: מי צריך יד ושם במתכונתו הנוכחית במדינה שהי-פוטליוזם שלה הביא לאוויר העולם מוני-חיים כמו "סנין בנב האומה..." ו"אשכ-נאצים..." — מונחים, המהווים הוכחה לכך שמוסד יד ושם אינו מתפקד כהלכה, ואם כך, הרי שהוא וכל השואנים המסי-תופסים בצביעות נפש בין כתליו, מיותרים לחלוטין. ויסלחו לי ששת המיליונים, כולל כמה עשרות מבני מישפחתי, על המילים הקשות, שנאמרו כאן.

בנושא השואה ותקומת-ישראל, עמוד הלאה מובאים דבריו של יצחק ("סולקה") ארד, אלוף-מישנה (מ"י) ומנהל יד ושם, כאשר בעמוד ממול מופיע תצלום של המכובדים, בארשת פנים רצינית, הכיתוב "יחיד יד ושם, יחיד ארד אצל עמוד הנואמים". בעמוד 6

הזה וסכיח כי הרשע והזון לא יצליחו, כי האמת הנוראה תסיף להרריך את מנותנו ואת מעשינו נם יחד... מילים כדורבנות, שראש-הממשלה היה ראוי לקבלם ולא לשגרם. בעמוד שממול מוב-אים קטעים מתוך תקנון הפרס, כמו: "פרס ק' צטניק זכאי לקבל כל אדם,

האוזנר נואם להאוזנר על הפרס שהאוזנר זכה ומה עם צברה ושתיאל?

מובא הקטע ברית בין הפירורים מתוך ספרי ק' צטניק, שאותו קראה השחקנית מרים זחר, ובעמוד ממול, נראית הגב' זחר קוראת. בעמוד 8 מספר יוסף קלארמן, בשם חבר-הנאמנים של קרן פרסי ק' צטניק על ק' צטניק, מבלי שתצלום יוסף קלארמן ייעדר.

ללא הבדל דת ולאום, עבור יצירה ספ-רתית, מוכרת ומקורית, בנושא השואה ותקומת-ישראל, אשר תעיד נגד השינאה בין אדם לאדם ותעודר את הרעת וה-מעש כחם לכבוד-האדם שנכרא בצלם... למעין בחוברת לא ברור, מהי, היצירה הספרותית" שחיבר הד"ר גדעון האוזנר

מאז טרצה מילחמת-הלבנת, הולך ודדך בעיני ערכו של מוסד יד ושם — רשות הזיכרון לשואה ולגבורה, בעיקר בשל הוסיקה המהדהדת, הבוקעת מתוך אהול הזיכרון של המוסד, מאז הסכב בצברה ובשאתילא (שתיקה, שכאשר הופרה על ידי עובד המוסד יחיעם יריץ וגברת נוססת, הושתקה בברוטאליות מחרידה על ידי מנהלי יד ושם, כפי שהושתקה מחאתו של ניצול-השואה שבא להפגין בשערי יד ושם נגד מישעי מילחמת-הלבנות). חוברת זהובה (להזכיר למקבלים מן הסתם את אותו מגן-זידי זהוב של ה" שואה) שהגיעה לידי באחרונה, העלתה בי, כנן למישפחה שרוב בניה רשומים כניספי שואה ביד ושם, גועל-נפש. החרי-ברת הצהובה מתייחסת לטקס הענקת את-הוקרה ופרס ק' צטניק, עליידי יד ושם ואגודת קרן פרסי ק' צטניק, חוברת זו היא מסה עצומה של צביעות ואסימות לב של שואנים שהתכנסו בכפיפה אחת, לחגוג את ניתוקו של מוסד זה מהחוויה הישראלית. החוברת מוקדשת לזכירתם של ד"ר גידעון האוזנר ומר אהרון אפלפלד בפרס ק' צטניק, ראשית: הענקת פרס זה עליידי יד ושם לנשיא יד ושם, הד"ר גידעון האוזנר, משל להענקת פרס נשיא המדינה לאזרחות טובה לנשיא המדינה בירי נשיא המדינה. באשר להענקת הפרס לוסר אהרון אפל-פלד, הרי שקיים טעם לזכירתו של הסופר בפרס זה, אלא שמארגני האירוע, ש-ערך במישכן נשיאי ישראל, שכחו זאת ביא בחוברת את נאומו של אפלפלד, והת-כתב-הפרס שלו, ודומה שבהילולת כיבו-דים זו של שואנים נעלם ונסל כבודו של האחד היחיד שהיה ראוי לכבוד כלשהו באירוע זה. החוברת נפתחת באיגרת של ראש-הממשלה מנחם בגין לזוכים בפרס, איגרת המסתיימת במילים: "בא הפרס